

دانشگاه گیلان

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

شیوه نامه نحوه ارزشیابی در آموزش الکترونیکی

نیمسال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

فهرست مطالب	أ
۱- مقدمه	۱
۲- ارزشیابی مستمر	۱
۲-۱ فعالیت‌های برخط و برون خط دانشجویان.....	۱
۲-۲ تکالیف و تمرین‌های درسی.....	۲
۲-۳ پرسش‌های شفاهی در کلاس‌های برخط	۲
۲-۴ پروژه درسی.....	۲
۲-۵ ارائه کلاسی به صورت برخط و برون خط.....	۲
۲-۶ امتحان کوتاه(کوئیز)	۲
۲-۷ آزمون میان ترم	۲
۲-۸ سایر روش‌های ارزشیابی مستمر	۳
۳- آزمون پایان ترم	۳
۴- پیشنهادهایی برای نمره دهی و افزایش اعتبار و کیفیت ارزشیابی در آموزش الکترونیکی	۳

۱- مقدمه

با آغاز شیوع ویروس کرونا از اواخر سال ۱۳۹۸ در سطح کشور همزمان با آغاز نیمسال دوم تحصیلی، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی با چالش چگونگی تداوم فعالیت‌های آموزشی مواجه شدند و از این‌رو توجه به آموزش‌های غیرحضوری بر پایه فضای وب، با هدف به حداقل رساندن آسیب‌ها و کنترل شیوع ویروس کرونا در جامعه، مورد تاکید قرار گرفت. همانگونه که همگان بر آن توافق دارند، جهت اثرپذیری مناسب، الگوی تدریس و ارزشیابی در آموزش غیرحضوری باید متفاوت با آموزش حضوری باشد. علیرغم مزایای بسیار زیاد آموزش غیرحضوری یا الکترونیکی، این نحوه آموزش با مشکلات و چالش‌های جدی نیز روبرو می‌باشد که یکی از مهمترین آن‌ها، چگونگی ارزشیابی دانشجویان با رعایت اعتبار آزمون، تناسب کافی آزمون با ارزشیابی اهداف درس بمنظور عدالت بین دانشجویان است.

در این شیوه‌نامه سعی شده است با استفاده از تجربیات دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی داخل و خارج از کشور، شیوه‌نامه اجرایی برای ارزشیابی دانشجویان دانشگاه گیلان ارائه گردد. لازم به ذکر است با توجه به تنوع رشته و مقاطع تحصیلی در دانشگاه گیلان نمی‌توان رویه واحدی برای کلیه رشته/دانشکده‌ها در نظر گرفت و لازم است تا استادان محترم با توجه به ماهیت درس ضمن اطلاع رسانی به مدیر محترم گروه خود، بهترین روش یا روش‌های پیشنهاد شده در این شیوه نامه را برگزینند.

امید است با عنایت خداوند بزرگ و کمک همه استادان محترم، بتوانیم مسائل و مشکلات پیش رو در آموزش غیرحضوری را به حداقل رسانده و در رسالت خود مبنی بر آموزش صحیح دانشجویان موفق باشیم.

۲- ارزشیابی مستمر

یکی از مهمترین مسائل در نحوه ارزشیابی فراگیر در سیستم آموزش الکترونیکی، ارزشیابی مستمر جهت اطلاع یافتن از پیشرفت تحصیلی در طول ترم است. روش‌ها و ابزارهای متعددی در سیستم‌های آموزش الکترونیکی جهت حصول به این هدف وجود دارد که در ادامه به معرفی آنها پرداخته می‌شود.

۲-۱ فعالیت‌های برخط و برون خط دانشجویان

یکی از مشکلات اصلی آموزش غیرحضوری، عدم ارتباط مستقیم دانشجو و استاد درس و در نتیجه عدم اطلاع از چگونگی پیگیری مطالب درسی توسط دانشجویان است. به همین دلیل می‌توان فعالیت‌های برخط از قبیل حضور به موقع و منظم در کلاس‌های برخط، پاسخ به سوالات و مشارکت در مباحث درسی مطرح شده در کلاس‌های برخط و فعالیت‌های برون خط از قبیل ارسال به موقع تکالیف و تمرین‌های درسی، پیگیری مطالب درسی ارائه شده به صورت برون خط، رفع اشکال مطالب درسی (از طریق ارسال پیام در سامانه آموزش الکترونیک دانشگاه گیلان، سایر سامانه های مشابه و یا ایمیل)، را مدنظر قرار داد و برای این امور نمره در نظر گرفت. لازم به ذکر است که با توجه به امکانات نرم افزار Adobe Connect، می‌توان تعداد و اسامی دانشجویان حاضر در کلاس برخط را مشاهده نمود.

- راهنمای تصویری نحوه برگزاری کلاس‌های برخط در تارنمای سامانه آموزش الکترونیک دانشگاه گیلان به آدرس <http://ecent2.guilan.ac.ir> ارائه شده است.

۲-۲ تکالیف و تمرین‌های درسی

ارائه تکالیف و تمرین‌های درسی به صورت مستمر و منظم متناسب با پیشرفت مطالب درسی ارائه شده، می‌تواند یکی از راه‌های موثر جهت سوق دادن دانشجویان به مطالعه مطالب درسی ارائه شده در طول ترم و درگیر کردن آن‌ها با مفاهیم درسی باشد. توصیه می‌شود برای هر سری تمرین یا تکلیف بازه زمانی مشخصی برای ارسال پاسخ در نظر گرفته شود.

- با ارائه تمرین‌ها و تکالیف متفاوت برای دانشجویان، می‌توان تا حدودی از کپی برداری پاسخها جلوگیری نمود.

۲-۳ پرسش‌های شفاهی در کلاس‌های برخط

پرسش‌های شفاهی از مطالب ارائه شده در جلسات برخط از دانشجویان حاضر به صورت تصادفی، از دیگر راه‌های ارزشیابی مستمر و حصول اطمینان از حضور فعال دانشجویان در کلاس‌های برخط می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به امکانات نرم افزار Adobe Connect، می‌توان اجازه پاسخ شفاهی به دانشجویان درس داده شود.

۲-۴ پروژه درسی

ارائه پروژه‌های مرتبط با مطالب درسی، به صورت انفرادی و گروهی، از دیگر روش‌های مناسب جهت ارزشیابی مستمر در آموزش الکترونیک محسوب می‌گردد. طرح موضوعات متفاوت برای دانشجویان و یا تعیین موضوع توسط خود دانشجویان (در صورت امکان) از مزیت‌های این روش ارزشیابی است.

۲-۵ ارائه کلاسی به صورت برخط و برون خط

جهت مشارکت هر چه بیشتر، می‌توان از دانشجویان درخواست نمود که مطالب درسی پیشتر آموزش داده شده و یا پروژه‌های تعریف شده خود را در کلاس‌های برخط در مدت زمان کوتاه ارائه نمایند و با ایجاد بحث و سوال در ارتباط با موضوعات مطروحه و دخالت دادن دیگر دانشجویان، به مشارکت حداکثری افراد حاضر و نزدیک کردن شرایط آموزش الکترونیک به فضای فعال و پویای آموزش حضوری اهتمام ورزید. در صورت عدم امکان ارائه برای تمامی دانشجویان، می‌توان از دانشجویان درخواست نمود تا ارائه‌های خود را به صورت محتوای الکترونیکی ضبط نموده و در اختیار استاد درس قرار دهند (در صورت صلاحدید استاد درس، این ارائه‌ها می‌تواند در اختیار دیگر دانشجویان نیز قرار گیرد).

۲-۶ امتحان کوتاه (کوئیز)

یکی دیگر از راه‌های ترغیب دانشجویان به شرکت فعال در کلاس‌های برخط و همچنین پیگیری مطالب درسی، برگزاری امتحان‌های کوتاه (با تعداد سوالات محدود) در پایان جلسات برخط و تعیین مدت زمان لازم برای ارسال پاسخ‌ها از طریق ایمیل یا دیگر راه‌های ارتباطی مجازی است.

۲-۷ آزمون میان ترم

شیوه نامه نحوه ارزشیابی در آموزش الکترونیکی – دانشگاه گیلان

آزمون میان ترم یکی از ارکان ارزشیابی در اکثر دانشگاه‌ها در آموزش حضوری محسوب می‌گردد، لذا بسیاری از دانشجویان و همچنین استادان تمایل به این نوع ارزشیابی دارند. توصیه می‌گردد زمان برگزاری و سرفصل‌های مورد نظر برای آزمون میان ترم، در ابتدای ترم به اطلاع دانشجویان رسانده شود. یادآور می‌شود سامانه آموزش الکترونیک دانشگاه گیلان یا سامانه‌های دیگر مانند Google Forms بستر مناسبی جهت طراحی و اخذ انواع آزمون‌های چهارگزینه‌ای و تشریحی را فراهم نموده است.

- راهنمای تصویری نحوه برگزاری آزمون برخط در تارنمای سامانه آموزش الکترونیک دانشگاه گیلان ارائه شده است.

۲-۸ سایر روش‌های ارزشیابی مستمر

استادان محترم می‌توانند با توجه به نوع و ماهیت درس، رشته و مقطع تحصیلی دانشجویان، نسبت به انجام سایر روش‌های ارزشیابی مستمر نیز اقدام نمایند.

۳- آزمون پایان ترم

زمان آزمون پایان ترم بر اساس برنامه تعیین شده توسط گروه‌های مربوطه از ابتدای هر نیمسال مشخص شده است و برگزاری این آزمون می‌تواند بخشی از ارزشیابی کلی دانشجویان باشد. توصیه می‌گردد با انجام ارزشیابی‌های مستمر در طول ترم، نمره تعیین شده برای آزمون پایان ترم (نسبت به الگوی متداول در آموزش حضوری) کاهش یابد.

- استادان محترم می‌توانند ارزشیابی کلی دانشجویان را بر اساس ارزشیابی مستمر در نظر گیرند و نمره آزمون پایان ترم را نیز به ارزشیابی مستمر اختصاص دهند.

۴- پیشنهادهایی جهت بارم‌بندی و افزایش اعتبار و کیفیت ارزشیابی در آموزش الکترونیکی

در جدول ۱ انواع روش‌های ارزشیابی و میزان بارم پیشنهادی برای هر یک از آن‌ها ارائه شده است.

جدول ۱ بارم بندی پیشنهادی برای روش‌های مختلف ارزشیابی مستمر و آزمون پایان ترم در الگوی آموزش الکترونیکی

ردیف	شیوه ارزشیابی	بارم بندی پیشنهادی
۱	فعالیت‌های برخط و برون خط دانشجویان	حداکثر ۱۰٪
۲	تکالیف و تمرین‌های درسی	حداکثر ۲۰٪
۳	پرسش‌های شفاهی در کلاس‌های برخط	حداکثر ۱۰٪
۴	پروژه درسی	حداکثر ۲۰٪
۵	ارائه کلاسی به صورت برخط و برون خط	حداکثر ۲۰٪
۶	امتحان کوتاه	هر آزمون حداکثر ۱۰٪
۷	آزمون میان ترم	هر آزمون حداکثر ۲۰٪
۸	سایر روش‌های ارزشیابی مستمر	حداکثر ۱۰٪
۹	آزمون پایان ترم	حداکثر ۲۰٪

شیوه نامه نحوه ارزشیابی در آموزش الکترونیکی – دانشگاه گیلان

در ادامه پیشنهادهایی جهت افزایش اعتبار و کیفیت ارزشیابی ارائه می‌گردد:

- طرح سوالات مفهومی و خلاقانه، ایجاد تفاوت‌های کوچک در سوالات دانشجویان (به ویژه برای دروس محاسباتی) به نحوی که سطح دشواری/آسانی سوال تغییر چندانی نداشته باشد، تبدیل کلاس به چندین زیرگروه و طرح سوال متفاوت برای هر زیرگروه می‌تواند از کپی‌برداری احتمالی جلوگیری کرده و بر اعتبار آزمون بیفزاید.
- در مواردی که تعداد دانشجویان زیاد نباشد می‌توان آزمون برخط را با حضور مراقبتی تصویری آزمون گیرنده انجام داد. پیشنهاد می‌شود این روش در مقاطع تحصیلات تکمیلی استفاده گردد. اما در بعضی از دروس مقطع کارشناسی نیز که به ارتباط بر خط نیاز باشد در حداقل ضرورت می‌توان از این شیوه جهت ارزشیابی دقیق‌تر استفاده نمود.
- بدیهی است جهت جلوگیری از تضییع حقوق دانشجویان و برقراری عدالت، حساسیت و اهتمام بیشتری در تصحیح و بررسی تکالیف، پروژه‌ها و آزمون‌های دانشجویان لازم است تا مواردی از قبیل کپی‌برداری و تشابه بیش از حد مشخص گردد.
- لازم است تا به دانشجویان یادآوری گردد، در صورتی که تخلف آنها برای استاد درس محرز گردد، همانند آموزش غیرحضور، با دانشجو برابر با مقررات آموزشی رفتار خواهد شد.
- با توجه به اینکه در سال جاری حداقل بخشی از نمره دانشجویان براساس ارزشیابی مستمر تعیین می‌شود، دانشجویان محترم الزاماً باید در این نوع ارزشیابی ها شرکت نمایند.